له ئاسۆی هونەری جیهانیدا .

ریالیزمی تازه یان ریالیزمی کۆمەلأیەتی له نیگارەکانی نیگارکێشی هونەری دیواریی مەکسیکی مەزن :

«سکیرۆس» دا

نووسینی مێژوو نووسی سۆڤیەت : ن . برۆدسکایا   وەرگێرانو ئامادەکردنی لەرووسی‌یەوه : محمد عارف .

له بێنالی هونەریی ڤینیسیا سالّی ١٩٥٠ ، هونەرمەندی فەرەنسی (هێنری ماتیس) خەلاّتی یەکەمی وەرگرت ، خەلاّتی دووەم بۆ یەکەم جار له مێژووی ئەم بێنالی‌یه هونەری‌یەدا که له ئاستێکی جیهانی‌دا بەسترابوو ، هونەرمەندێك وەری گرت خەلّکی ئەوروپا نەبوو ، ئەوەیش هونەرمەندی مەکسیکی بەناوبانگ : (داڤید ئەلفارۆ سکیرۆس) بوو . هونەری مەکسیکی هاودەم سەرچاوەکانی له مێژوو و ژیانی کۆمەلاّیەتی بەتایبەتی له شۆرشی مەکسیکی که له سەرەتای ئەم سەدەیەمان بەرپابوو ، وەرگرتووه . جۆری دەربرینی هونەریی هونەرمەندانی مەکسیکی به : (ریالیزمی تازه یاخود به ریالیزمی کۆمەلاّیەتی) ناسراوەو بووەته جیّی سەرسورمانی بینەرانی بێنالی‌یه جیهانی‌یەکانو سەیرکەرو هونەرمەندان ، لەبەر راستگۆیی دەربرینو شێوازی ئاشکراو گفتگۆ کردنی لەگەلّ هەموو چینەکانی کۆمەلّ .

هونەری مەکسیکی هاودەم قەلاّی بەرزی خۆی لەسەر بناغەیەکی نەتەوایەتی (مەکسیکی – ئەسپانی) دروست کردووەو سوودیشی له هونەری مەزنی رینیسانس : (سەدەی ووریا بوونەوه) وەرگرتووه .

(سیّ هونەرمەندە بلیمەتەکان) واته : (ریڤیرا ، ئەرۆسکۆ و سکیرۆس) توانیویانه لەماووەی نیو سەدەدا قوتابخانەی هونەریی هەره بەناوبانگی هونەری دیواریی : – MURAL) (ARTی مەکسیکی دروست بکەن ، ئەم قوتابخانەیه شۆرشێکی هونەریی بوو که هونەری سالّۆنی و بینا داخراوەکان رزگار کردو بەتەکنیکێکی بەرزو بەرگر له گۆرەپانو جادەو شەقامەکاندا هەمان هونەری بۆ گەل پێشکەش کرد ، فەلسەفەی ئیستاتیکی ریالیزمی کۆمەلاّیەتی ئەوەیه : له جیاتی خەلّك بچن بۆ بینینی هونەر ، هونەر بۆ خۆی بۆ خەلّك دیّ ، پێشوازی هەزاران بینەران دەکات و هەستی جوان و مرۆڤایەتیان پیّ دەبەخشیّ . سکیرۆس دەلّیّ : «پێویسته هونەر رۆلّێکی کۆمەلاّیەتی مەزنی هەبیّ ، کارێکی قوولو باش له بینەران بکات ، بێته مامۆستایان ، سروشیان پیّ ببەخشیّو هیوای دامرکاویان بژێنیتەوەو بەرەو ئاسۆیێکی رۆشەن دەستیان بگریّ .» .

خۆسیّ ئەلفارۆ سکیرۆس[1] له شاری (چیو ئاوا)ی مەکسیکی له سالّی ١٨٩٦دا له دایك بووه . هەر له منداڵی‌یەوه یەتیم بووەو ژیان وای لیّکردووه به تاقی تەنها بەرەنگاری تەنگو چەلّەمەکانی ژیان بێتو پالّەوانانه بەسەریاندا زالّ بیّ . هونەرمەند له ئەکادیمی‌یەی هونەره جوانەکانی (سانکارلۆس) خوێندوویەتیو له هەمان کاتدا رووی له ژیانی سیاسی کردووەو بووەته ئەندامی لەشکری شۆرشگێری مەکسیکی و لەم رێگایەوه بووەته لێپرسراوی جەنگی

سیکرۆس . مردن بۆ داگیرکەرانە ١٩٤١- ١٩٤٤

بالیۆزەخانەی مەکسیکی لە مەدرید بەلاّم لەئەنجامی ووتارێك‌دا دوور خراوەتەوەو ڕووی لە ئەوروپا کردوە . ئەم دەربەدەری‌یەی هونەرمەند سوودێکی زۆری دەبێ ، چونکە دەکەوێتە ناوجەرگەی گۆڕەپانی فراوانی جموجۆڵی هونەریی بەتایبەتی لە ئیتالیاو فەرەنسا . لەم وولاّتەدا ئاشنایەتی لەگەلّ هونەرمەندی مەکسیکی بەناوبانگ (ریڤیرا) پەیدا دەکات‌و لە سالّی ١٩٢٢دا دەگەڕێتەوە نیشتمان‌و دەست بەبەرهەمی تازە دەکات . لەم قۆناغەدا سەرەتای ڕێبازی هونەریی دەست

نیشان دەکرێ‌و سوود لە فۆلکلۆری سیمڤۆلّی کۆنی مەکسیکی وەردەگرێ وەك سیمڤۆلّی : ئاگر ، خاك ، ئاو و هەوا بەداخەوە ماوەی هونەرمەند نادەن و ناچاری دەکەن واز لە پرۆژە مەزنانە بهێنی‌و لە سالّی ١٩٣٢دا بە ناچاری بەرەو ئەمریکا دەڕواو لە شاری (لۆس ئەنژیلوس) دەست بەچە فریسکۆیەکی قەوارە مەزن دەکات : (٣٠×٩م) . پاش ئەوە قۆناغێکی زۆر چاك دەبڕێ ، کاربەدەستان نایەلّن تەواو بکات‌و تاوانباری دەکەن کە مەبەستی هونەرمەند د

سیکرۆس . ئەمڕۆ ئێمە وەهاین . ١٩٤٧

ئیمپریالیزمە و ئیتر ناچار دەبێ بەرەو کالیفۆرنیاو مۆنتیڤیدیۆ و بۆنس ئایریس بڕوا و تەنیا لە ساڵی ١٩٢٥دا ڕێی دەدرێ بگەڕێتەوە مەکسیك .

هونەرمەندی مەزن لەم قۆناغە تازەیەیدا نیگاری قەوارە بچووکی درووست کردوەو جاری واش هەبووە مۆنتاجی فۆتۆگرافی بەکارهێناوە ، بەتایبەتی لەم نیگارانەی کە مۆرکی دەکوومێنتی هەبووەو دژی ئیمپریالیزم بووەو تراژیدیای جەنگی دەربڕیوە وەك (تەقینەوەیەك لە شاردا) و (دەنگ دانەوەی گریان) . هونەرمەند پاش تەواو کردنی نیگارێکی مەزنی دیواریی بە ناوی : (پۆرترێتی بۆرژوازی) لە وولات دوورخراوەتەوە و ئەمجارە بەرەو شیلی چووە . بەرهەمی چلو پەنجاکانی هونەرمەند شێوەو جۆرە تەکنیكو زانستی سەیر کردن واتە (پەرسپەکتیڤ)ێکی بەکار هێناوە کە بینەر سەیریان دەکات هەموولایەکی بە فیگورات گیراوە ، تەنانەت ساپیتەو سووچی دیوارەکانیش هەموویان بەفریسکۆ ڕازاندراونەتەوە . باشترین نموونەی بەرهەمی هونەرمەند پاش گەڕانەوەی بۆ نیشتمان زنجیرە

سیکرۆس . بەشێك لە فریسکۆی باری کۆمەڵایەتی ١٩٥٢ - ١٩٥٤ .

فریسکۆی وەزارەتی ئابووری مەکسیکی‌یە وەك (کۆنە پەرستی‌و کۆنەپەرستەکان)و (مردن بۆ داگیرکەرەکانە) کە قەوارەیان دەگاتە (٣٦٠م٢) . هونەرمەند لە ساڵی ١٩٤٥دا فریسکۆی سێ قۆڵی : (دیموکرایەتی تازە) لە کۆشکی هونەر لە (مێخیکو) دروست کردووە . سکیرۆس هەڵوێستی مرۆڤایەتی و ئاشتی خوازانی دژ بە جەنگی جیهانی دووەم لە نیگاری بەناوبانگی : (ئەمرۆ ئێمە وەهاین) دەربڕیوە نیگاری ناو براو بریتیە لە پۆرترێتی مرۆڤێك کە لە جیاتی سەری مرۆڤەکە بەردێکی درووست کردوە . هونەرمەند پاش پیشانگای گشتی ساڵی ١٩٤٧ کۆمەڵێك لە هونەرمەندانو رۆشنبیران داوای لێ‌دەکەن کە پۆرترێتیان بۆ درووست بکات . سکیرۆس جموجۆڵێکی تایبەتی لە پەنجاکاندا پێش‌کەش دەکاتو دەست بە زنجیرە فرێسکۆی نەخۆشخانەی : (دێ لیاراسا)و (شاری زانکۆ)ی پایتەخت دەکات کە قەوارەیان نزیکەی ٣٠٠م٢ زیاترە . پاش ئەوە دیوارەکانی (سەنتەری پزیشکی) بە کۆمەڵە نیگارێك دەرازێنیتەوەو لە دواییدا بانگ دەکرێ بۆ درووست کردنی چەند نیگارێك لە : (یەکێتی نەتەوایەتی ئەکتەرەکان) . بەڵا پاش تەواو کردنی لێپرسراوەکان رایان لێ‌نەبوەو بووە ناخۆشی‌و لە ئەنجامدا نیگارەکانیان بە پەردە داپۆشتوە . لە سا ١٩٦١دا کە تەمەنی هونەرمەند گەیشتوەتە ٦٥ ساڵ بە تاوانێکی دوور لە راستی ، هەشت ساڵ حوکم دراوە . بەڵام لە ئەنجام پرۆتێستێکی جیهانی ، کاربەدەستانی میری ناچار بوونە بەر بدەن . هونەرمەند پەرتووکێکی نایابی داناوە کە ناز ناوی (چۆن نیگاری دیواری درووست دەکەی) هەڵگرتوود تاقی‌کردنەوە بەنرخەکانی هونەری خۆی نووسیوەتەوە . پەرتووکەدا هونەرمەند دەڵێ : « من عەودالی شێوازێ ریالیزمی تازەم ، کەدەربڕینی‌کۆنو نوێ کۆ بکاتەوە ، تەنانە کەسایەتی‌و شتی مودێرنی‌و دەروونیش لە ئامێز بگرێو لە ئە ئەوە بێ — مرۆڤایەتی تازە — بەرجەستە بکات . » .

هونەری نەمری سکیرۆسی مەزنو پەرتووکە نایابەک گەورەترین قوتابخانەی هونەری ریالیزمی تازەی مەکسیک جیهانی لە سەدەی بیستەم درووست کردووە .

(١) خوسێ لە پاشان ناوی خۆی گۆڕیوە بووەتە (داڤید
– بێنالی : فیستیڤالێکی هونەری جیهانی‌یە هەردوو ساڵ جارێ لە وولاتێکە دە
تریێنالی : هەر سێ ساڵ کەرەتێکە .